SODBA SODIŠČA (prvi senat)
z dne 2. junija 2005*

V zadevi C-266/03,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 226 ES, vložene 18. junija 2003,

Komisija Evropskih skupnosti, ki jo zastopata C. Schmidt in W. Wils, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Velikemu vojvodstvu Luksemburg, ki ga zastopa S. Schreiner, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

* Jezik postopka: francoščina.

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), K. Lenaerts, S. von Bahr in K. Schiemann, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Léger,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 25. novembra 2004

izreka naslednjo

Sodbo

1 Komisija Evropskih skupnosti s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Veliko vojvodstvo Luksemburg s tem, da se je individualno pogajalo, sklenilo, ratificiralo, uveljavilo in zavrnilo odpoved

— Sporazuma med vlado Velikega vojvodstva Luksemburg ter vlado Češke in slovaške federativne republike o prevozu po celinskih plovnih poteh, podpisanega 30. decembra 1992 v Luxembourgu (*Mémorial* A 1994, str. 579),

— Sporazuma med vlado Velikega vojvodstva Luksemburg in vlado Romunije o prevozu po celinskih plovnih poteh, podpisanega 10. novembra 1993 v Luxembourgu (*Mémorial* A 1995, str. 13), in

— Sporazuma med vlado Velikega vojvodstva Luksemburg in vlado Republike Poljske o prevozu po celinskih plovnih poteh, podpisanega 9. marca 1994 v Luxembourgu (*Mémorial* A 1995, str. 1570),

ni izpolnilo obveznosti, ki izhajajo iz člena 10 ES in tudi Uredbe Sveta (EGS) št. 3921/91 z dne 16. decembra 1991 o določitvi pogojev, pod katerimi lahko tuji prevozniki prevažajo blago ali potnike po celinskih plovnih poteh znotraj države članice (UL L 373, str. 1), ter Uredbe Sveta (ES) št. 1356/96 z dne 8. julija 1996 o skupnih pravilih, ki se uporabljajo za prevoz blaga ali potnikov po celinskih plovnih poteh med državami članicami z namenom vzpostavitve svobode opravljanja teh prevoznih storitev (UL L 175, str. 7).

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

Določila Pogodbe ES

2 Člen 10 ES določa:

„Države članice sprejemajo vse ustrezne ukrepe, splošne ali posebne, da bi zagotovile izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz te pogodbe ali so posledica ukrepov institucij Skupnosti. Tako olajšujejo izpolnjevanje nalog Skupnosti.

Vzdržijo se vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili doseganje ciljev te pogodbe."

3 Člen 70 ES za prevoz določa, da države članice uresničujejo cilje te pogodbe na področju, ki ga ureja ta naslov, v okviru skupne prometne politike.

4 V členu 71(1) ES je določeno:

„Za izvajanje člena 70 in ob upoštevanju posebnosti prevoza Svet v skladu s postopkom iz člena 251 in po posvetovanju z Ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij določi:

(a) skupna pravila, ki se uporabljajo za mednarodni prevoz na ozemlje ali z ozemlja države članice ali za prevoz prek ozemlja ene ali več držav članic;

(b) pogoje, pod katerimi lahko prevozniki opravljajo prevoz v državi članici, v kateri nimajo sedeža;

(c) ukrepe za izboljšanje varnosti prevoza;

(d) vse druge ustrezne predpise."

5 Na podlagi te določbe je Svet sprejel uredbi št. 3921/91 in št. 1356/96.

Uredba št. 3921/91

6 V skladu s tretjo uvodno izjavo Uredbe št. 3921/91 je treba tujim prevoznikom dovoliti opravljanje nacionalnih prevozov pod enakimi pogoji, kot jih zadevna država članica določa za svoje prevoznike.

7 Člen 1, prvi odstavek, te uredbe določa, da lahko od 1. januarja 1993 vsak prevoznik blaga ali potnikov po celinskih plovnih poteh opravlja nacionalni prevoz blaga ali potnikov po celinskih plovnih poteh za najem ali plačilo v državi članici, v kateri nima sedeža, to je praksa, imenovana „kabotaža", če ima sedež v državi članici v skladu z njeno zakonodajo in je glede na okoliščine primera upravičen do tega, da tam opravlja mednarodni prevoz blaga ali potnikov po celinskih plovnih poteh. Drugi odstavek tega člena določa, da lahko začasno opravlja kabotažo v zadevni državi članici, ne da bi moral tam ustanoviti statutarni sedež ali podružnico, če izpolnjuje te pogoje.

8 Člen 2(1) te uredbe med drugim določa, da lahko prevoznik za kabotažo uporablja samo plovila, katerih lastnik ali lastniki so fizične osebe s stalnim prebivališčem v državi članici in državljanstvom držav članic oziroma pravne osebe, ki imajo sedež

poslovanja v državi članici in v katerih večinski delež ali katerih večina pripada državljanom države članice.

9 Nazadnje v skladu s členom 6 Uredbe št. 3921/91 ta uredba ne vpliva na pravice, ki izhajajo iz Revidirane konvencije o plovbi po Renu, podpisane v Mannheimu 17. oktobra 1868 (v nadaljevanju: Konvencija iz Mannheima).

Uredba št. 1356/96

10 Kot izhaja iz naslova in druge uvodne določbe, je namen Uredbe št. 1356/96 uvesti svobodo pri opravljanju storitev transporta blaga ali potnikov z odpravo vseh omejitev, ki jih ima izvajalec storitev zaradi svojega državljanstva ali dejstva, da ima sedež v drugi državi članici in ne v državi, v kateri naj bi se opravila storitev.

11 Člena 1 in 2 določata, da vsak prevoznik, ki prevaža blago ali potnike po celinskih plovnih poteh, lahko opravlja prevozne dejavnosti brez diskriminacije zaradi svojega državljanstva in kraja ustanovitve. Omenjeni člen 2 prav tako navaja pogoje za ta dostop.

12 V skladu s členom 3 te uredbe ta „ne vpliva na pravice prevoznikov tretjih držav po Revidirani konvenciji za plovbo po Renu (Konvencija iz Mannheima), Konvenciji o

režimu plovbe na Donavi (Beograjska konvencija) ali pravice, ki izhajajo iz mednarodnih obveznosti Evropske skupnosti".

Dvostranski sporazumi, ki jih je sklenilo Veliko vojvodstvo Luksemburg

13 Trije sporazumi, omenjeni v točki 1 te sodbe (v nadaljevanju: sporni dvostranski sporazumi), vsebujejo določbe o prevozu potnikov in blaga po celinskih plovnih poteh med pogodbenimi strankami in vzajemni uporabi celinskih plovnih poti teh.

14 Ti sporazumi med drugim predvidevajo, da je za prevoz potnikov ali blaga z ladjami ene pogodbene stranke med dvema pristaniščema druge pogodbene stranke (kabotaža) potrebno posebno dovoljenje pristojnih organov slednje ter da ladje ene pogodbene stranke lahko izvajajo prevoz potnikov ali blaga med pristanišči druge pogodbene stranke in tistimi tretje države (povezava s tretjimi državami) v primerih, ki jih določijo pristojni organi zadevnih pogodbenih strank.

15 Veliko vojvodstvo Luksemburg jih je ratificiralo z zakoni z dne 10. aprila 1994, 6. januarja 1995 in 24. julija 1995, veljati pa so začeli 6. junija 1994, 3. februarja 1995 in 1. oktobra 1995.

Dejansko stanje in predhodni postopek

16 Komisija je 28. junija 1991 Svetu posredovala priporočilo za sklep o začetku pogajanj za sklenitev večstranskega sporazuma med Skupnostjo in tretjimi državami na področju prevoza potnikov in blaga po celinskih plovnih poteh.

17 Svet je s sklepom z dne 7. decembra 1992 „Komisijo pooblastil za sklenitev večstranskega sporazuma o pravilih glede prevoza potnikov in blaga med Evropsko gospodarsko skupnostjo na eni strani ter Poljsko in državami pogodbenicami Donavske konvencije (Madžarska, Češkoslovaška, Romunija, Bolgarija, nekdanja ZSSR, nekdanja Jugoslavija in Avstrija) na drugi strani".

18 Neposredno po tem sklepu Sveta je Komisija z dopisom z dne 24. aprila 1993 od več držav članic, med drugim od Velikega vojvodstva Luksemburg, zahtevala, „naj se vzdržijo vseh pobud, ki bi lahko škodovale razvoju pogajanj, ki potekajo na ravni Skupnosti", ter še posebej, „naj se odpovedo ratifikaciji že parafiranih ali podpisanih sporazumov in začetku novih pogajanj z državami Srednje in Vzhodne Evrope glede plovbe po celinskih vodah."

19 Svet je 8. aprila 1994 sklenil, da je treba dati prednost pogajanjem s Češko republiko, Republiko Madžarsko, Republiko Poljsko in Slovaško republiko.

20 Glede na to, da je luksemburška vlada kršila določbe člena 5 Pogodbe ES (postal člen 10 ES) s tem, da je nadaljevala pogajanja in začela postopek parlamentarne potrditve dvostranskih sporazumov, je Komisija v dopisu z dne 12. aprila 1994 ponovila zahtevo in od te vlade zahtevala, naj ne izmenja listin o ratifikaciji.

21 Po večstranskih pogajanjih Komisije je bil dne 5. avgusta 1996 parafiran osnutek večstranskega sporazuma, na podlagi katerega je ta 13. decembra 1996 Svetu predložila predlog sklepa o sporazumu za določitev pogojev za prevoz blaga in potnikov po celinskih plovnih poteh med Evropsko skupnostjo na eni strani ter Češko republiko, Republiko Poljsko in Slovaško republiko na drugi strani.

22 Vendar do danes Skupnost z zadevnimi državami ni sklenila nobenega večstranskega sporazuma.

23 Ko je izvedela, da so začeli veljati dvostranski sporazumi, je Komisija uvedla postopek zaradi neizpolnitve, določen v členu 226 ES. Potem ko je Veliko vojvodstvo Luksemburg pozvala, naj predloži svoje pripombe, je 28. februarja 2000 podala obrazloženo mnenje in državo članico pozvala, naj v dvomesečnem roku od tega obvestila sprejme potrebne ukrepe za prilagoditev zahtevam tega dopisa.

24 Ker je ocenila, da položaj še vedno ni zadovoljiv, je Komisija vložila to tožbo.

Tožba

25 Komisija v utemeljitev tožbe navaja tri očitke. Prvič, Velikemu vojvodstvu Luksemburg očita kršitev izključne zunanje pristojnosti Skupnosti v smislu sodbe z dne 31. marca 1971 v zadevi Komisija proti Svetu, imenovana „AETR" (22/70, Recueil, str. 263). Drugič, navaja kršitev člena 10 ES. Tretjič, poudarja, da sporni dvostranski sporazumi niso združljivi z Uredbo št. 1356/96.

Prvi očitek: kršitev izključne zunanje pristojnosti Skupnosti

Trditve strank

26 Komisija s prvim očitkom poudarja, da je, s tem, da se je Veliko vojvodstvo Luksemburg pogajalo, sklenilo, ratificiralo in uveljavilo sporne dvostranske sporazume, kršilo izključno zunanjo pristojnost Skupnosti v smislu zgoraj navedene sodbe AETR. Dejansko bi ti sporazumi lahko vplivali na skupna pravila, ki jih je Skupnost sprejela z Uredbo št. 3921/91.

27 Komisija meni, da naj bi sporni sporazumi vplivali na skupna pravila v Uredbi št. 3921/91, s tem da so prevoznikom iz zadevnih tretjih držav s posebnim dovoljenjem omogočili dostop do kabotaže v Luksemburgu, ker so od

1. januarja 1993 v celoti uskladili pogoje za dostop do kabotaže v državah članicah Skupnosti. Veliko vojvodstvo Luksemburg naj bi kršilo izključno zunanjo pristojnost Skupnosti tudi s tem, da si je pridržalo pravico do enostranskega priznanja pravic dostopa prevoznikom iz tretjih držav zunaj okvira Skupnosti.

28 Komisija glede tega navaja, da Uredba št. 3921/91 ne vključuje samo prevoznikov Skupnosti, temveč tudi prevoznike iz tretjih držav, ker člen 6 pripoznava švicarskim prevoznikom pravico do dostopa, v skladu s Konvencijo iz Mannheima.

29 Po mnenju luksemburške vlade je bila sklenitev spornih dvostranskih sporazumov nujna iz dveh razlogov: po eni strani se je bilo treba izogniti diskriminaciji med nacionalnimi prevozniki in prevozniki iz drugih držav članic, po drugi strani pa naj bi bilo potrebno zapolniti pravno praznino, nastalo v odnosih s tretjimi državami srednje in vzhodne Evrope, zaradi neobstoja večstranskega sporazuma glede rečne plovbe na ravni Skupnosti. Med čakanjem sklenitve takega sporazuma Skupnost svojim državam ne bi mogla preprečiti, da si države članice pomagajo z začasnimi dvostranskimi instrumenti.

30 Sicer naj bi Uredba št. 3921/91 zadevala le države članice Skupnosti in naj ne bi vključevala tretjih držav.

31 Luksemburška vlada prav tako navaja, da naj bi bilo za dostop prevoznikov nerezidentov do pravice do kabotaže v Luksemburgu potrebno dovoljenje luksemburškega ministra za transport in da naj tako dovoljenje še ne bi bilo podeljeno.

32 Poleg tega naj bi sporni dvostranski sporazumi od 1. maja 2004, datuma pristopa Češke republike, Republike Poljske in Slovaške republike k Evropski uniji, izgubili vso pravno veljavo.

33 Nazadnje luksemburška vlada navaja, da naj bi bilo Veliko vojvodstvo Luksemburg ob vložitvi tožbe edina država članica, proti kateri naj bi Komisija vložila tožbo zaradi neizpolnitve, čeprav so tudi druge države članice sklenile in ratificirale dvostranske sporazume na področju celinske plovbe.

Presoja Sodišča

34 Najprej je treba zavrniti trditev luksemburške vlade, da je Komisija vložila samo eno tožbo, čeprav naj bi tudi druge države članice sklenile dvostranske sporazume na področju celinske plovbe.

35 Po eni strani namreč v sistemu, ki ga vzpostavlja člen 226 ES, Komisija razpolaga z diskrecijsko pravico za vložitev tožbe zaradi neizpolnitve in ni v pristojnosti Sodišča, da presoja namen njegovega izvrševanja (sodba z dne 10. maja 2001 v zadevi Komisija proti Nizozemski, C-152/98, Recueil, str. I-3463, točka 20), po drugi strani se država članica ne more sklicevati na načelo recipročnosti in v utemeljitev svoje neizpolnitve navajati morebitno kršitev določb pogodbe s strani druge države članice (sodbi z dne 14. februarja 1984 v zadevi Komisija proti Nemčiji, 325/82, Recueil, str. I-777, točka 11, in z dne 13. februarja 2003 v zadevi Komisija proti Italiji, C-131/01, Recueil, str. I-1659, točka 46).

36 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba obstoj neizpolnitve presojati na podlagi položaja, v katerem je bila država članica ob poteku roka, določenega v obrazloženem mnenju, Sodišče pa kasnejših sprememb ne more upoštevati (glej zlasti sodbo z dne 11. oktobra 2001 v zadevi Komisija proti Avstriji, C-110/00, Recueil, str. I-7545, točka 13).

37 V tem primeru je rok, določen v obrazloženem mnenju, potekel 28. aprila 2000, tako da pristop Češke republike, Republike Poljske in Slovaške republike k Evropski uniji za ta spor nima pravnih posledic.

38 V nadaljevanju je treba obravnavati zatrjevani obstoj zunanje izključne pristojnosti Skupnosti v smislu zgoraj navedene sodbe AETR.

39 Če pogodba ES izrecno ne prenaša zunanje pristojnosti Skupnosti na področje prevoza po celinskih plovnih poteh, člena 71(1) in 80(1) vseeno predvidevata pristojnost ukrepanja Skupnosti na tem področju.

40 V točkah od 16 do 18 in 22 zgoraj navedene sodbe AETR je Sodišče razsodilo, da pristojnost Skupnosti za sklepanje mednarodnih sporazumov ne izhaja le iz izrecnega pooblastila na podlagi Pogodbe, temveč tudi iz drugih določb Pogodbe in aktov, ki izhajajo iz teh določb in so jih sprejele institucije Skupnosti. Zlasti na področjih, na katerih mora Skupnost za izvrševanje s Pogodbo predvidene skupne politike sprejeti določbe, ki v kateri koli obliki predvidevajo skupna pravila, države članice niso več upravičene za individualno ali skupinsko ukrepanje, da bi se s tretjimi državami dogovarjale za obveznosti, ki vplivajo na ta pravila. Enako kot predvideva vzpostavitev teh skupnih pravil, lahko le Skupnost prevzame in z učinkom za vsa področja uporabe pravnega reda Skupnosti sprejme obveznosti do tretjih držav. Kjer so pravila Skupnosti dogovorjena za uresničevanje ciljev Pogodbe, države članice zunaj skupnih institucij ne morejo sprejemati obveznosti, ki bi lahko vplivale na ta pravila ali spremenile njihov pomen.

41 Če bi države članice lahko sklepale mednarodne sporazume, ki vplivajo na skupna pravila, bi bila izvrševanje ciljev, ki jih ta pravila zasledujejo, in namen Skupnosti ter cilji Pogodbe spodkopana.

42 Na pogoje, s katerimi lahko mednarodni sporazumi vplivajo na skupna pravila oziroma spreminjajo njihov namen, in na pogoje, s katerimi Skupnost z izvrševanjem notranje pristojnosti pridobi izključno zunanjo pristojnost, je Sodišče izrecno opozorilo v svoji sodbi z dne 5. novembra 2002 v zadevi Komisija proti Luksemburgu (C-472/98, Recueil, str. I-9741).

43 Tako je, kadar te mednarodne obveznosti izhajajo s področja uporabe skupnih pravil ali v vsakem primeru obsegajo področje, ki ga že večinoma pokrivajo ta pravila, tudi če ne obstaja nobeno protislovje med temi pravili in navedenimi obveznostmi (zgoraj navedena sodba Komisija proti Luksemburgu, točka 88).

44 Ko je Skupnost v svoje notranje zakonodajne akte vključila določbe glede obravnavanja, pridržanega za državljane tretjih držav, ali ko je svojim institucijam izrecno podelila pristojnost pogajanj s tretjimi državami, je pridobila izključno zunanjo pristojnost v obsegu teh aktov (zgoraj navedena sodba Komisija proti Luksemburgu, točka 89).

45 To velja, celo če ni izrecne klavzule, ki bi institucije pooblaščala za pogajanja s tretjimi državami, tudi tedaj, ko je Skupnost izvršila popolno harmonizacijo na določenem področju, kajti lahko bi se vplivalo na sprejeta skupna pravila v smislu zgoraj navedene sodbe AETR, če bi države članice ohranile svobodo pogajanja s tretjimi državami (zgoraj navedena sodba Komisija proti Luksemburgu, točka 90).

46 Kot izhaja iz naslova ter členov 1 in 2 Uredbe št. 3921/91, ta določa pogoje, pod katerimi lahko tuji prevozniki prevažajo blago ali potnike po celinskih plovnih poteh znotraj države članice samo glede prevoznikov Skupnosti. Ti predpisi namreč vključujejo le prevoznike blaga ali potnikov po celinskih plovnih poteh s sedežem v državi članici, ki uporabljajo ladje, katerih lastnik ali lastniki imajo prebivališče v državi članici in so državljani države članice oziroma pravne osebe s sedežem v državi članici ter ki v večini pripadajo državljanom države članice.

47 Sklicevanje v členu 6 Uredbe št. 3921/91 na pravice, ki izhajajo iz Konvencije iz Mannheima, ne bi moglo dati drugačnega sklepa, ker Skupnost s to določbo upošteva le pravne akte, ki izhajajo iz te konvencije za Švico, kot je navedel tudi generalni pravobranilec v točki 58 sklepnih predlogov.

48 Iz tega sledi, da Uredba št. 3921/91 ne ureja pogojev, pod katerimi lahko prevozniki zunaj Skupnosti prevažajo blago ali potnike po celinskih plovnih poteh znotraj države članice.

49 Ker dvostranski sporazumi ne spadajo na področje, ki ga ureja Uredba št. 3921/91, ne morejo vplivati na uredbo zaradi razloga, ki ga je navedla Komisija.

50 Poleg tega izhaja prav iz dejstva, da Uredba št. 3921/91 ne ureja položaja prevoznikov s sedežem v tretji državi, ki delujejo v Skupnosti, da na podlagi te uredbe ni bilo popolne harmonizacije.

51 Zato ni utemeljena trditev Komisije, da je Skupnost pridobila izključno zunanjo pristojnost v smislu zgoraj navedene sodbe AETR na področju, urejenem s spornimi dvostranskimi sporazumi.

52 V teh okoliščinah je treba prvi očitek zavrniti.

Drugi očitek: kršitev člena 10 ES

Trditve strank

53 Komisija z drugim očitkom poudarja, da je, s tem, da se je pogajala, sklenila, ratificirala in uveljavila sporne dvostranske sporazume, potem ko je Svet 7. decembra 1992 sklenil odobriti pogajanja o večstranskem sporazumu v imenu Skupnosti, Veliko vojvodstvo Luksemburg privolilo v izvrševanje te odločitve ter ni izpolnilo obveznosti, ki izhajajo iz člena 10 ES. Pogajanja Komisije o večstranskem sporazumu v imenu Skupnosti in pozneje njegova sklenitev s strani Sveta bi bila

otežena zaradi vmešavanja posameznih držav članic. Poleg tega bi bil položaj Skupnosti v pogajanjih s tretjimi državami oslabljen, če skupaj s članicami ne bi delovala usklajeno.

54 Luksemburška vlada poleg trditve, navedene že v točki 29 te sodbe, navaja, da so bila pogajanja v zvezi s spornimi dvostranskimi sporazumi zaključena pred 7. decembrom 1992, ko je Svet sklenil odobriti pogajanja o večstranskem sporazumu v imenu Skupnosti.

55 Sklep Sveta z dne 8. aprila 1994 naj bi bil dejansko novo pooblastilo za pogajanja, ki je nadomestilo tisto z dne 7. decembra 1992.

56 Nazadnje naj bi luksemburška vlada izrazila pripravljenost za razveljavitev spornih dvostranskih sporazumov z uveljavitvijo večstranskega sporazuma na ravni Skupnosti.

Presoja Sodišča

57 Člen 10 ES državam članicam nalaga, naj Skupnosti omogočijo izpolnjevanje nalog in se vzdržijo vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili doseganje ciljev te pogodbe.

58 Prav tako je treba ponovno dodati, da je ta dolžnost lojalnega sodelovanja splošno v veljavi in ni odvisna niti od izključnega značaja oziroma zadevne pristojnosti Skupnosti niti od morebitne pravice držav članic, da prevzamejo obveznosti do tretjih držav.

59 Glede tega je Sodišče že razsodilo, da so države članice zavezane, da izpolnijo posebne ukrepe ali se jih vzdržijo, če je Komisija Svetu predložila predloge, ki čeprav jih ta ni sprejel, pomenijo izhodiščno točko za usklajeno dejavnost Skupnosti (glej sodbo z dne 5. maja 1981 v zadevi Komisija proti Združenemu kraljestvu, 804/79, Recueil, str. 1045, točka 28).

60 Sprejetje odločitve, ki pooblašča Komisijo za pogajanje v imenu Skupnosti o večstranskem sporazumu, pomeni začetek usklajene dejavnosti Skupnosti na mednarodnem področju in zato zahteva, če ne že dolžnosti vzdržanja držav članic, pa vsaj dolžnost tesnega sodelovanja med državami članicami in institucijami Skupnosti, zato da olajšajo izpolnjevanje nalog Skupnosti ter zagotovijo enotnost in povezanost ravnanja ter zastopanosti Skupnosti na mednarodni ravni.

61 Gotovo je, da se je Veliko vojvodstvo Luksemburg pogajalo, sklenilo, ratificiralo in uveljavilo sporne dvostranske sporazume, ne da bi sodelovalo ali se posvetovalo s Komisijo, potem ko je Svet s sklepom z dne 7. decembra 1992 Komisijo pooblastil za pogajanja glede večstranskega sporazuma v imenu Skupnosti. Tako je ta država članica ogrozila izpolnjevanje nalog Skupnosti kot tudi doseganje ciljev pogodbe.

62 Posvetovanje s Komisijo je bilo toliko bolj nujno, kolikor sta se Svet in Komisija sporazumela o tem, da se v pogajanjih o tem sporazumu uporabijo pravila vedenja iz džentelmenske pogodbe, dodana k pooblastilu za pogajanja z dne 7. decembra 1992, ki predvidevajo tesno sodelovanje med Komisijo in državami članicami. Naslov II, točka 3(d), džentelmenske pogodbe glede tega določa, da se „v pogajanjih [...] Komisija izraža v imenu Skupnosti, predstavniki držav članic pa posredujejo le na prošnjo Komisije" in da se „predstavniki držav članic [...] vzdržijo vseh ravnanj, ki bi lahko Komisijo ovirala pri izvrševanju njenih nalog".

63 Sicer je mogoče – kot poudarja luksemburška vlada –, da so se pogajanja glede sporazuma s Češko in slovaško federativno republiko začela, preden je Svet sprejel sklep z dne 7. decembra 1992, vendar so bili vsi sporni dvostranski sporazumi podpisani in ratificirani po tem datumu.

64 Poleg tega iz vlog ne izhaja, da je sklep Sveta z dne 8. aprila 1994 novo pooblastilo za pogajanja, ki nadomešča tisto z dne 7. decembra 1992. Zdi se, da ta sklep natančneje določa in razširja pooblastilo, ki je bilo Komisiji dano leta 1992.

65 Nazadnje, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 76 sklepnih predlogov, okoliščina, da je luksemburška vlada izrazila pripravljenost za razveljavitev spornih dvostranskih sporazumov z uveljavitvijo večstranskega sporazuma na ravni

Skupnosti, ni dokaz za to, da je bila upoštevana dolžnost lojalnega sodelovanja na podlagi člena 10 ES.

66 Iz navedenega izhaja, da Veliko vojvodstvo Luksemburg s tem, da se je pogajalo, sklenilo, ratificiralo in uveljavilo sporne dvostranske sporazume, ne da bi sodelovalo ali se posvetovalo s Komisijo, ni izpolnilo obveznosti iz člena 10 ES.

67 Zato je druga kritika utemeljena v okviru zgoraj omenjene točke.

Tretji očitek: nezdružljivost spornih dvostranskih sporazumov z Uredbo št. 1356/96

Trditve strank

68 Komisija s tretjim očitkom navaja, da naj s členoma 1 in 2 ter splošnimi cilji Uredbe št. 1356/96 ne bi bilo združljivo, da so po njenem sprejetju v sporazumu ohranjene določbe, ki so za ladje, registrirane v tretjih državah, predvidevale možnost, da izvajajo storitve prevoza po celinskih plovnih poteh med Velikim vojvodstvom Luksemburg in drugimi državami članicami Skupnosti, če so imele posebno dovoljenje pristojnih oblasti.

69 S tem da je Veliko vojvodstvo Luksemburg z enostransko dodelitvijo pravic dostopa ali vsaj s tem da si je ta država članica pridržala pravico, da prevoznim podjetjem, ki ne izpolnjujejo pogojev Uredbe št. 1356/96, enostransko prizna pravice dostopa, so sporazumi enostransko ter zunaj nadzora Skupnosti spremenili značaj in razsežnost pravil za prosto zagotavljanje storitev prevoza po celinskih plovnih poteh, določenih s pravom Skupnosti. Po mnenju Komisije ni sporno, da češki, poljski, slovaški in romunski prevozniki ter podjetja, ki bi v skladu s sporazumi lahko dobila dovoljenje za opravljanje prevoznih storitev med Velikim vojvodstvom Luksemburg in drugimi državami članicami Skupnosti, ne izpolnjujejo nobenega od teh pogojev.

70 Luksemburška vlada navaja, da naj bi Uredba št. 1356/96 urejala prevoz po celinskih plovnih poteh znotraj držav članic in naj bi zadevala le prevoznike Skupnosti, izključeni naj bi bili prevozniki s sedežem v tretjih državah oziroma naj bi zanje veljale druge določbe Skupnosti.

Presoja Sodišča

71 Treba je spomniti, da je glavni namen Uredbe št. 1356/96 uresničevanje prostega zagotavljanja storitev na področju prevoza blaga in potnikov po celinskih plovnih poteh med državami članicami, z odpravo vseh omejitev ali diskriminacij na podlagi državljanstva ali sedeža izvajalca storitev.

72 V skladu s členom 2 Uredbe št. 1356/96 je režim prostega zagotavljanja storitev prevoza blaga ali potnikov po celinskih plovnih poteh v korist predvsem prevozniku, ki:

— ima sedež v državi članici v skladu z zakonodajo te države članice;

— ima pravico v tej državi članici opravljati mednarodni prevoz blaga ali potnikov po celinskih plovnih poteh;

— uporablja za te prevozne dejavnosti plovila za plovbo po celinskih vodah, registrirana v državi članic, ali če te registracije ni, ima potrdilo o članstvu mornarice države članice, in

— izpolnjuje pogoje, določene v členu 2 Uredbe Sveta (EGS) št. 3921/91 z dne 16. decembra 1991 o določitvi pogojev, po katerih lahko prevozniki nerezidenti prevažajo blago ali potnike po celinskih plovnih poteh v državi članici.

73 Kot navaja generalni pravobranilec v točkah 85 in 86 sklepnih predlogov, čeprav Uredba št. 1356/96 ureja režim prostega zagotavljanja storitev prevoza blaga ali potnikov po celinskih plovnih poteh med državami članicami Skupnosti v korist prevoznih podjetij s sedežem v njih, je treba ugotoviti, da namen in učinek z Uredbo uvedenega režima ni ovirati prevozna podjetja, ki imajo sedež v zadevnih tretjih državah oziroma so tam registrirane ladje, da opravljajo take storitve med državami članicami Skupnosti.

74 Kot je navedel generalni pravobranilec v točkah od 87 do 89 sklepnih predlogov, sporni dvostranski sporazumi ne uvajajo sistema prostega zagotavljanja storitev prevoza blaga ali potnikov po celinskih plovnih poteh med državami članicami Skupnosti v korist čeških, poljskih, slovaških in romunskih prevoznikov, temveč se omejujejo na to, da s posebnim dovoljenjem pristojnih organov pogodbenih strank za ladje, registrirane v zadevnih tretjih državah, te storitve zagotovijo med Velikim vojvodstvom Luksemburg in drugimi državami članicami Skupnosti.

75 Iz tega sledi, da v nasprotju s tem, kar poudarja Komisija, določbe spornih dvostranskih sporazumov niso spremenile niti značaja niti pomena predpisov Uredbe št. 1356/96.

76 V teh okoliščinah je treba tretji očitek zavrniti.

77 Na podlagi vsega zgoraj navedenega je treba, prvič, ugotoviti, da Veliko vojvodstvo Luksemburg s tem, da se je pogajalo, sklenilo, ratificiralo in uveljavilo sporne dvostranske sporazume brez sodelovanja ali posvetovanja s Komisijo, ni izpolnilo obveznosti na podlagi člena 10 ES, in drugič, tožbo v preostalem zavrniti.

Stroški

78 V skladu s členom 69(3), prvi pododstavek, Poslovnika Sodišča lahko Sodišče odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške, kadar vsaka stranka uspe samo deloma. Ker je Komisija s tožbo le deloma uspela, mora vsaka stranka nositi svoje stroške.

Iz teh razlogov je, Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. **Veliko vojvodstvo Luksemburg je s tem, da se je pogajalo, sklenilo, ratificiralo in uveljavilo:**

   — **Sporazum med vlado Velikega vojvodstva Luksemburg in vlado Češke in slovaške federativne republike o prevozu po celinskih plovnih poteh, podpisan 30. decembra 1992 v Luxembourgu,**

— **Sporazum med vlado Velikega vojvodstva Luksemburg in vlado Romunije o prevozu po celinskih plovnih poteh, podpisan 10. novembra 1993 v Luxembourgu, ter**

— **Sporazum med vlado Velikega vojvodstva Luksemburg in vlado republike Poljske o prevozu po celinskih plovnih poteh, podpisan 9. marca 1994 v Luxembourgu,**

ni izpolnilo obveznosti iz člena 10 ES.

2. **V preostalem se tožba zavrne.**

3. **Komisija Evropskih skupnosti in Veliko vojvodstvo Luksemburg nosita svoje stroške.**

Podpisi